

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)

[Downloads \(/downloads\)](/downloads)

[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)

[Over ons \(https://www.onroerenderfgoed.be/over-ons\)](https://www.onroerenderfgoed.be/over-ons)

[MENU](#)

ERFGOEDOBJECT

Steenkoolmijn van Houthalen: betonnen arbeiderswoningen

bouwkundig element

ID: 125369 **URI:** <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/125369>

Juridische gevolgen

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Steenkoolmijn van Houthalen: betonnen arbeiderswoningen (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/15131>)
Deze vaststelling is geldig sinds 01-02-2018
- is deel van de aanduiding als vastgesteld bouwkundig erfgoed Steenkoolmijn van Houthalen: Cité Meulenberg (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/15113>)
Deze vaststelling is geldig sinds 01-02-2018

Provincie

Limburg

Gemeente

Houthalen-Helchteren

Deelgemeente

Houthalen

Straat

Acaciastraat, Gagelstraat

Locatie

Acaciastraat 1-54, Gagelstraat 55-84 (Houthalen-Helchteren)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

49 488m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Typologie: [arbeiderscités](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/28) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/28>),
[mijncités](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2169) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2169>)

Datering: [na WO II](https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1073) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1073>)

[Inventarisatie sociale woningbouw](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/962) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/962>)
(thematische inventarisatie: van 01-10-2011 tot 31-08-2016)

[Piron](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10103) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10103>) (Ontwerper)

[Van Rymentant](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10897) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10897>) (Uitvoerder)

[Société des Habitations à Bon Marché du Meulenberg](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10895)
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10895>) (Opdrachtgever)

Thema: [Sociale huisvesting: mijncités](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/120) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/120>)

Beschrijving

Onderdeel van [mijncité Meulenberg](https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/122142) (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/122142>) in Houthalen-Helchteren, bestaande uit 84 arbeiderswoningen aan de Acacia- en Gagelstraat opgericht na de Tweede Wereldoorlog binnen de context van de kolenslag. De woningen werden gerealiseerd omstreeks 1947-1954 naar ontwerp van architect Piron onder leiding van aannemer Van Rymentant,

in opdracht van de Société des Habitations    Bon Marché du Meulenberg en gedeeltelijk gefinancierd door de steenkoolmijn. Het kleinschalige ensemble bezit door de uitvoering in beton voornamelijk een representatieve technische waarde.

Context en historiek

De Nationale maatschappij voor goedkope woningen en woonvertrekken werd door de regering in 1947 belast met een grootschalig bouwprogramma van woningen voor mijnwerkers en kon hiervoor een lening uitschrijven. Het initiatief kaderde binnen de zogenaamde kolenslag, namelijk de nood aan een snel herstel van de nationale nijverheid en de steenkoolproductie vlak na de oorlog. Aangezien het aantal mijnwerkers sterk was gedaald en de moraal was aangetast door onder meer rantsoen op voedsel en de problematische werkomstandigheden en infrastructuur, probeerde minister Achiel Van Acker via verscheidene maatregelen opnieuw de nodige mijnwerkers aan te trekken. Via de beloofde sociale voordelen en loonsverhoging slaagde men er echter niet in het aantal te doen stijgen. Men diende daarom een oplossing te vinden via burgerlijke mobilisatie en via het importeren van buitenlandse werknemers. Voor de duizenden Oost-Europese vluchtelingen en Italiaanse gastarbeiders met hun gezinnen die naar de mijncentra kwamen, diende huisvesting te worden voorzien.

Aangezien er op heel korte tijd een 5000-tal mijnwerkerswoningen gebouwd diende te worden, werd gezocht naar typeplannen en een gesystemiseerd, niet-traditioneel bouwproced   dat een snelle en goedkope bouw toeliet. De constructiemethodes die door de verschillende firma's zouden worden toegepast omvatten enerzijds geprefabriceerde betonplaten en een betonskelet, en anderzijds het procedé 'no-fines' waarbij een speciale betonsamenstelling werd gebruikt bestaande uit cement en steenachtig materiaal en geen fijne bestanddelen zoals zand. Firma Van Rymenant paste deze laatst genoemde, nieuwe methode toe. De vernieuwing bevond zich niet alleen in de betonsamenstelling, maar eveneens in de speciaal ontworpen, gestandaardiseerde bekistingen, waardoor een heel snelle bouw mogelijk was.

Sinds 1969 werden alle woningen in Houthalen, die in bezit waren van de Société des Habitations    Bon Marché du Meulenberg, overgenomen door de sociale huisvestingsmaatschappij Kempisch Tehuis. Deze maatschappij was sinds haar oprichting in 1953 actief in Houthalen-Helchteren, waarbij ze ook met steun van de EGKS huisvesting realiseerde met een industrieel karakter. Het merendeel van de woningen is thans in particulier bezit. In september 2003 werden de 25 sociale huurwoningen die de maatschappij nog in haar bezit heeft, gerenoveerd door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, naar ontwerp van architect J. Smeets (Houthalen-Helchteren).

Architectuur

De betonnen prefab woningen zijn gekoppeld volgens spiegelbeeldschema in symmetrische rijen tot vier- of zeswoonsten, met respectievelijk acht en twaalf traveeën, en twee bouwlagen onder een schilddak. De volumes worden regelmatig geopend door quasi vierkante vensteropeningen. De rechthoekige toegangsdeur wordt geflankeerd door een hoog geplaatst, klein vierkant venster ter verlichting van het toilet. De oorspronkelijke gevelafwerking waarbij de betonnen buitengevels voorzien werden van een laag getinte pleister, zogenaamd Chromolith, werd grotendeels vervangen door een nieuwe, beschilderde bepleistering of door bakstenen voorzetgevels. Vooral de individuele renovaties met deze laatste genoemde afwerking verstoren de eenheid van het geheel. De woningen zijn in het interieur opgevat volgens een typeplan, waarbij een eenvoudige schikking van de ruimtes is voorzien. Op de gelijkvloerse verdieping bevindt zich naast de inkom geflankeerd door een toilet, de keuken en achteraan de leefkamer. De gang leidt ook tot een wasplaats. Op de bovenverdieping bevinden zich drie slaapkamers.

Evaluatie

Hoewel het eenheidsbeeld van deze naoorlogse arbeiderswoningen sterk werd aangetast door ingrijpende renovaties, getuigt het ensemble nog van een representatieve technische en historische waarde. De woningen kaderden immers binnen de woningnood ten tijde van de Kolenslag en werden opgevat als een vooruitstrevende betonbouw, volgens een nieuw – goedkoop én snel – bouwprocedé toegepast door firma Van Rymenant.

- Onroerend Erfgoed, Archief Inventaris sociale woningbouwpatrimonium (2011-2016), Sitenaam HOUTHALEN_MEULENBERG_7064.
- Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, Dienst Onroerende Transacties, registratiefiches, SHM 7064, Houthalen-Helchteren, Cité Meulenberg.
- FLORÉ F. 2010: *Lessen in goed wonen. Woonvoorlichting in België 1945-1958*, Leuven, 79-87.
- MOMBACH M. 1948: Cités-jardins pour ouvriers mineurs en Belgique, *La Technique des Travaux* 11-12, 330-342.
- MOMBACH M. 1949: Activiteit der huisvestingsorganismen. Nationale maatschappij voor goedkope woningen en woonvertrekken, *Huisvesting* 2.6, 41-52.
- PAUWELS D. 2005: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Limburg, Arrondissement Maaseik, Kanton Peer*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 19N3, Brussel - Turnhout.

Auteurs: [Verhelst, Julie \(https://id.erfgoed.net/auteurs/330\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/330)

Datum: 2015

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\) \(https://id.erfgoed.net/auteurs/501\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/501)

[Bekijk alle teksten \(/erfgoedobjecten/125369/teksten\)](/erfgoedobjecten/125369/teksten)

Relaties

Is deel van

[Steenkoolmijn van Houthalen: Cité Meulenberg](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/122142)

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/122142>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2024: *Steenkoolmijn van Houthalen: betonnen arbeiderswoningen* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/125369> (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/125369>) (geraadpleegd op 23 april 2024).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/125369).

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie))

[\(/\)](#)

Inventaris

[Contact \(/contact\)](/contact)[Downloads \(/downloads\)](/downloads)[Hergebruik \(/hergebruik\)](/hergebruik)[Over ons \(https://www.onroerenderfgoed.be/over-ons\)](https://www.onroerenderfgoed.be/over-ons)[MENU](#)

VASTGESTELD BOUWKUNDIG ERFGOED

Steenkoolmijn van Houthalen: betonnen arbeiderswoningen

Vastgesteld bouwkundig erfgoed van 01-02-2018 tot heden**ID:** 15131 **URI:** <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15131>

Besluiten

[Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Limburg](https://id.erfgoed.net/besluiten/14564)
(<https://id.erfgoed.net/besluiten/14564>)

schrappingsbesluiten, vaststellingsbesluiten: 16-01-2018 ID: 14564

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van vaststellingen vind je op [onze website](https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-gevolgen-van-een-vaststelling)
(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-gevolgen-van-een-vaststelling>).

Provincie
Limburg

Gemeente
Houthalen-Helchteren

Deelgemeente
Houthalen

Straat

Acaciastraat, Gagelstraat

Locatie

Acaciastraat 1-54, Gagelstraat 55-84 (Houthalen-Helchteren)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

49 485m²

Typologie: [arbeiderscités](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/28) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/28>),
[mijncités](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2169) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2169>)

Datering: [na WO II](https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1073) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1073>)

[Vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Limburg](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1246)
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1246>) (vaststellingen: van 2016 tot 2018)

[Piron](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10103) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10103>) (Ontwerper)

[Van Ryenant](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10897) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10897>) (Uitvoerder)

[Société des Habitations à Bon Marché du Meulenberg](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10895)
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/10895>) (Opdrachtgever)

Beschrijving

84 arbeiderswoningen aan de Acacia- en Gagelstraat opgericht omstreeks 1947-1954 naar ontwerp van architect Piron, in opdracht van de Société des Habitations à Bon Marché du Meulenberg.

Waarden

historische waarde

-

architecturale waarde

-

stedenbouwkundige waarde

-

Aanduiding van Is de vaststelling van

Steenkoolmijn van Houthalen: betonnen arbeiderswoningen

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/125369>)

Acaciastraat 1-54, Gagelstraat 55-84 (Houthalen-Helchteren)

84 arbeiderswoningen aan de Acacia- en Gagelstraat opgericht omstreeks 1947-1954 naar ontwerp van architect Piron, in opdracht van de Société des Habitations    Bon Marché du Meulenber  .

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? [Meld het ons via het contactformulier \(/contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15131\)](#).

Vlaanderen
verbeelding werkt

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door [het agentschap Onroerend Erfgoed](#)
(<https://www.onroenderfgoed.be/over-ons>)

PRIVACYVERKLARING

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/PRIVACYVERKLARING](https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring))

JURIDISCHE INFORMATIE

([HTTPS://WWW.ONROENDERFGOED.BE/JURIDISCHE-INFORMATIE](https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie))